

Rapport om återinförda gränskontroller

2016/17:FPM2

1

Justitiedepartementet

2016-11-01

Dokumentbeteckning

KOM(2016)635

Kommissionens rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av rådets genomförandebeslut av den 12 maj 2016 om en rekommendation om tillfälliga kontroller vid de inre gränserna under exceptionella omständigheter som utgör en risk för det övergripande funktionssättet för Schengenområdet.

Sammanfattning

Rådet rekommenderade i sitt genomförandebeslut den 12 maj 2016 att Schengenmedlemsstaterna Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och Österrike med stöd av artikel 29 i kodex om Schengengränserna skulle förlänga sedan tidigare återinförd gränskontroll vid inre gräns i högst sex månader från beslutet. Staterna skulle dessutom återrapportera om kontrollens utförande till kommissionen varannan månad. Samtliga dessa stater har valt att följa rådets rekommendation att återinföra gränskontroll. Kommissionens rapport om tillämpningen av rådets genomförandebeslut täcker perioden maj-augusti 2016. Kommissionen drar slutsatsen att den återinförda gränskontrollen vid inre gräns har hållit sig inom de av rådet fastställda villkoren. Rapporten föregriper inte en rekommendation om kontrollerna ska förlängas efter 11 november eller inte. Regeringen följer rekommendationen i rådets genomförandebeslut och noterar att kommissionens rapport anger att det svenska genomförandet skett i enlighet med rådets beslut.

1.1 Ärendets bakgrund

Migrations- och flyktingsituationen i EU under hösten 2015 med upp till flera tusen migranter per dag har inneburit stora utmaningar för EU-medlemsstaterna. För att säkerställa en omsorgsfull tillämpning av den relevanta EU-lagstiftningen införde Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och Österrike inre gränskontroller. Dessa fem Schengenmedlemsstater var de som påverkats mest av flyktingströmmarna. Sverige beviljade under 2015 flest asylansökningar i EU sett i förhållande till befolkningen. Den 12 maj 2016 rekommenderade rådet Schengenmedlemsstaterna Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och Österrike att med stöd av artikel 29 i kodex om Schengengränserna behålla proportionella tillfälliga gränskontroller i högst sex månader räknat från dagen för antagandet av genomförandebeslutet. Detta rekommenderades i samband med rådets genomförandebeslut (EU) 2016/894 av den 12 maj 2016 om en rekommendation om tillfälliga kontroller vid de inre gränserna under exceptionella omständigheter som utgör en risk för det övergripande funktionssättet för Schengenområdet. Tidigare beslut om återinförd gränskontroll vid inre gräns hade fattats med stöd av artikel 25 i kodex om Schengengränserna. Det var första gången detta särskilda förfarande behövdes användas.

I enlighet med rådets rekommendation fattade regeringen den 2 juni beslut om återinförd gränskontroll. Beslutet började gälla den 8 juni. Av rådets rekommendation framgick att kontrollerna måste vara absolut målinriktade och begränsa sig till vad som är absolut nödvändigt för att bemöta det allvarliga hotet och därigenom säkra den allmänna ordningen och inre säkerheten. I rekommendationen framgår vidare att de berörda medlemsstaterna fortlöpande skulle utvärdera kontrollerna och återsrapportera till kommissionen varannan månad. Den första svenska återsrapporteringen skedde den 10 augusti och åtföljdes av kompletteringar avseende specificerad statistik den 1 respektive den 13 september. För perioden 8 juni till slutet av augusti 2016 har Sverige lämnat information om att 3 000 000 personer kontrollerats vid de inre gränskontrollerna och av dessa har enbart 640 personer nekats inresa. Under denna period lämnades det in 6097 asylansökningar.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen anser i sin rapport att den tillfälligt återinförda gränskontrollen i Sverige och de fyra andra Schengenmedlemsstaterna har varit målinriktad och avgränsad i sin omfattning, frekvens samt val av tidpunkter och platser. Vidare anser man att kontrollerna har utförts i nödvändig omfattning och intensitet, med liten påverkan på allmänhetens möjligheter att korsa de berörda gränsövergångsställena. Sammantaget

konstaterar kommissionen att den tillfälligt återinförda gränskontrollen har varit proportionerlig och i enlighet med rådets rekommendationer samt att det inte föreligger något behov av att föreslå rekommendationsändringar.

2016/17:FPM21

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Rapporten har inga effekter på svenska regler. Svenska bestämmelser om återinförande av gränskontroll vid inre gräns finns i 6 kap. 5 § utlänningsförordningen.

1.4 Budgetära konsekvenser/Konsekvensanalys

Rapporten medför inga budgetära eller övriga konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen följer rekommendationen i rådets genomförandebeslut och noterar att kommissionens rapport anger att det svenska genomförandet skett i enlighet med rådets beslut.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Samtliga berörda medlemsstater har följt rådets rekommendation.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Rådets genomförandebeslut är fattat på inrådan av kommissionen.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Rapporten har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Enligt rådets genomförandebeslut ska kommissionen övervaka tillämpningen av rekommendationen och rapportera till Europaparlamentet och rådet inom fyra månader från beslutet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte tillämpligt då det rör en rapport.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Nästa återrapportering ska vara kommissionen tillhanda den 18 oktober 2016.

4.2 Fackuttryck/termer

Kodex om Schengengränserna: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer. Direkt tillämplig som svensk lag. Anger villkor och former för hur gränskontroll ska utföras.

Inre gräns: Gräns mellan två Schengenländer där gränskontroll normalt sett inte får ske.

Artikel 25: Den bestämmelse i kodex om Schengengränserna som ger medlemsstaterna möjlighet att tillfälligt återinföra gränskontroll vid inre gräns baserat på att det föreligger ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller inre säkerheten i den enskilda medlemsstaten.

Artikel 29: Den bestämmelse i kodex om Schengengränserna som ger rådet möjlighet att vid ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller säkerheten i Schengenområdet rekommendera en eller flera medlemsstater att tillfälligt återinföra gränskontroll vid inre gräns.